

Αριθμ. Πρωτ. ΕΡΩΤΗΣΕΩΝ: 6942
Αριθμ. Πρωτ. Αίτησ. Κατ. Εγγράφων: 734
Ημερομ. Κατάθεσης: 13/7/2026

Αθήνα, 10.07.2026

ΕΡΩΤΗΣΗ με Α.Κ.Ε.

ΠΡΟΣ: Υπουργό Μετανάστευσης και Ασύλου

ΘΕΜΑ: «Αποτελεσματικότητα της εθνικής πολιτικής επιστροφών παράτυπα διαμενόντων αλλοδαπών, αξιοποίηση ευρωπαϊκών εργαλείων και εφαρμογή του νέου πλαισίου οικειοθελών επιστροφών»

Αξιότιμε κ. Υπουργέ,

Κατά το τελευταίο έτος, το Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου προχώρησε σε σειρά νομοθετικών και κανονιστικών παρεμβάσεων, τις οποίες παρουσιάζει ως στοιχείο ενός νέου δόγματος αποτροπής και αποτελεσματικότερης διαχείρισης της παράνομης μετανάστευσης. Μεταξύ αυτών περιλαμβάνεται και η έκδοση της ΚΥΑ 120961/2026, με την οποία θεσπίζεται Μητρώο Δικηγόρων Νομικής Καθοδήγησης και προβλέπεται ειδική αμοιβή στις περιπτώσεις οικειοθελούς αναχώρησης αιτούντων διεθνή προστασία.

Παράλληλα, σε ευρωπαϊκό επίπεδο έχουν αναπτυχθεί νέα χρηματοδοτικά και επιχειρησιακά εργαλεία μέσω του Ταμείου Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης (AMIF), ενώ ήδη από το 2024 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή κάλεσε τα κράτη-μέλη να αναπτύξουν νέα μοντέλα ενίσχυσης των οικειοθελών επιστροφών.

Σύμφωνα με τα πλέον πρόσφατα διαθέσιμα στοιχεία της Eurostat οι αποτελεσματικές επιστροφές υπηκόων τρίτων χωρών στην Ευρωπαϊκή Ένωση παρουσιάζουν αυξητική τάση, ενώ ορισμένα κράτη-μέλη όπως η Κυπριακή Δημοκρατία καταγράφει ιδιαίτερα υψηλές επιδόσεις στις επιστροφές, έχοντας αναπτύξει μεταξύ άλλων επιχειρησιακή συνεργασία με τη Frontex, προγράμματα οικειοθελών επιστροφών και συνεργασίες με τρίτες χώρες.

Παράλληλα, οι ετήσιες Ειδικές Εκθέσεις του Συνηγόρου του Πολίτη, ως Εθνικού Μηχανισμού Παρακολούθησης Αναγκαστικών Επιστροφών κατ' εφαρμογή της Οδηγίας 2008/115/ΕΚ (Οδηγία Επιστροφών), καταγράφουν παρατηρήσεις σχετικά με την εφαρμογή των διαδικασιών επιστροφής, τη διοικητική αποτελεσματικότητα και την τήρηση των προβλεπόμενων εγγυήσεων, συμβάλλοντας στη θεσμική αξιολόγηση του ισχύοντος συστήματος.

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει η εμπειρία της Κυπριακής Δημοκρατίας, η οποία, σύμφωνα με τα διαθέσιμα ευρωπαϊκά στοιχεία, έχει αναπτύξει συνδυαστικά διμερείς συνεργασίες, τους μηχανισμούς της Frontex, προγράμματα οικειοθελών επιστροφών και στοχευμένες διοικητικές παρεμβάσεις, κατέγραψε σημαντική αύξηση των επιστροφών και έναν από τους υψηλότερους δείκτες αναχωρήσεων προς αφίξεις στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Επειδή η αποτελεσματικότητα της μεταναστευτικής πολιτικής δεν κρίνεται μόνο από τη θέσπιση νέων νομοθετικών ρυθμίσεων, αλλά κυρίως από την ικανότητα του κράτους να

διασφαλίζει την έγκαιρη και αποτελεσματική επιστροφή όσων δεν δικαιούνται διεθνή προστασία ή νόμιμη παραμονή στη χώρα,

Επειδή η αποτελεσματικότητα κάθε δημόσιας πολιτικής οφείλει να αξιολογείται με αντικειμενικά, συγκρίσιμα και μετρήσιμα αποτελέσματα, καθώς και με βάση τις βέλτιστες ευρωπαϊκές πρακτικές,

Επειδή η Βουλή οφείλει να ασκεί ουσιαστικό κοινοβουλευτικό έλεγχο και η αποτελεσματικότητα της μεταναστευτικής πολιτικής πρέπει να αποτιμάται βάσει αντικειμενικών δεδομένων και όχι μόνο νομοθετικών παρεμβάσεων.

Ερωτάται ο κ. Υπουργός:

1. Ποιοι ποσοτικοί και ποιοτικοί στόχοι έχουν τεθεί από το Υπουργείο για την αύξηση των οικειοθελών και των αναγκαστικών επιστροφών κατά την περίοδο 2026–2027;
2. Με ποιους δείκτες αξιολογείται η αποτελεσματικότητα της νέας πολιτικής επιστροφών και ποια είναι μέχρι σήμερα τα αποτελέσματα εφαρμογής της;
3. Ποια αξιολόγηση έχει πραγματοποιήσει το Υπουργείο σχετικά με την εφαρμογή της ΚΥΑ 120961/2026 και ποια είναι τα μέχρι σήμερα αποτελέσματα του νέου συστήματος νομικής καθοδήγησης και των κινήτρων για οικειοθελή αναχώρηση;
4. Έχει αξιολογήσει το Υπουργείο τις πρακτικές που εφαρμόζουν άλλα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ιδίως την Κυπριακή Δημοκρατία, ως προς την αποτελεσματικότητα των επιστροφών; Ποια συμπεράσματα έχουν εξαχθεί και ποιες αντίστοιχες πρακτικές εξετάζεται να υιοθετηθούν στην Ελλάδα;
5. Ποιες διμερείς ή πολυμερείς συμφωνίες επανεισδοχής, καθώς και ποιοι επιχειρησιακοί μηχανισμοί συνεργασίας με τρίτες χώρες, αξιοποιούνται σήμερα για την υλοποίηση επιστροφών;
6. Ποια είναι η συμβολή της Frontex στις σχετικές διαδικασίες;
7. Ποιες από τις παρατηρήσεις και προτάσεις που διατυπώνονται στις Ειδικές Εκθέσεις του Συνηγόρου του Πολίτη για τις επιστροφές αλλοδαπών έχουν υιοθετηθεί μέχρι σήμερα από το Υπουργείο και ποιες εξακολουθούν να βρίσκονται υπό εξέταση;

Παρακαλείσθε όπως μου καταθέσετε τα παρακάτω έγγραφα:

1. Την υπηρεσιακή εισήγηση, μελέτη ή έκθεση αξιολόγησης βάσει της οποίας εκδόθηκε η ΚΥΑ 120961/2026.
2. Κάθε υπηρεσιακή μελέτη, συγκριτική αξιολόγηση ή άλλο υπηρεσιακό έγγραφο που ελήφθη υπόψη κατά την προετοιμασία της ΚΥΑ 120961/2026 και αφορά ευρωπαϊκές ή διεθνείς πρακτικές στον τομέα των επιστροφών και των οικειοθελών αναχωρήσεων.
3. Τυχόν αλληλογραφία, υπηρεσιακές εισηγήσεις ή έγγραφα συνεργασίας μεταξύ του Υπουργείου και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ή ευρωπαϊκών οργανισμών σχετικά με την προετοιμασία ή χρηματοδότηση της ΚΥΑ 120961/2026.

4. Τα στατιστικά στοιχεία, ανά έτος (από το 2022 έως σήμερα) και ανά χώρα προέλευσης, σχετικά με:
 - τις εκδοθείσες αποφάσεις επιστροφής,
 - τα αιτήματα επανεισδοχής,
 - τα αιτήματα που έγιναν αποδεκτά,
 - τις ολοκληρωμένες αναγκαστικές επιστροφές,
 - τις ολοκληρωμένες οικειοθελείς επιστροφές.
5. Τα στοιχεία συνεργασίας του Υπουργείου με τη Frontex σχετικά με τις επιχειρήσεις επιστροφών κατά τα έτη 2022 έως σήμερα, συμπεριλαμβανομένου του αριθμού των κοινών επιχειρήσεων επιστροφής, των πτήσεων που υποστηρίχθηκαν και των επιστροφών που πραγματοποιήθηκαν με τη συνδρομή της Frontex.
6. Κάθε υπηρεσιακή αξιολόγηση ή έκθεση σχετικά με την αποτελεσματικότητα των προγραμμάτων οικειοθελών επιστροφών που χρηματοδοτούνται μέσω του Ταμείου Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης (AMIF).
7. Τυχόν υπηρεσιακές αξιολογήσεις, εκθέσεις ή μελέτες σχετικά με την αποτελεσματικότητα της ελληνικής πολιτικής επιστροφών, οι οποίες εκπονήθηκαν από το Υπουργείο ή για λογαριασμό αυτού κατά τα έτη 2022 έως σήμερα.

Ο Ερωτών Βουλευτής

Α΄ Ανατολικής Αττικής

Τάσος Οικονομόπουλος